

منشور حقوق و آزادی‌های کانادا

با توجه به اینکه کانادا بر اساس اصول پذیرش برتری خداوند و حاکمیت قانون شکل گرفته است:

تضمین حقوق و آزادی‌ها

1. منشور حقوق و آزادی‌های کانادا حقوق و آزادی‌های مندرج در آن را فقط طبق محدودیت‌های معقول قانونی که در جامعه آزاد و دموکراتیک توجیه‌پذیر است، تضمین می‌کند.

آزادی‌های اساسی

2. همه افراد از آزادی‌های اساسی زیر برخوردارند:
(a) آزادی وجدان و مذهب؛
(b) آزادی اندیشه، باور، دیدگاه و بیان، شامل آزادی مطبوعات و دیگر رسانه‌های ارتباطی؛
(c) آزادی تجمعات صلح‌آمیز؛ و
(d) آزادی تشکیل انجمن.

حقوق دموکراتیک

3. همه شهروندان کانادا از حق رأی دادن در انتخابات اعضای «مجلس نمایندگان» یا مجامع قانون‌گذاری و عضویت در این مجامع در صورت دارا بودن شرایط، برخوردارند.
4.(1) دوره اعتبار «مجلس نمایندگان» یا مجمع قانون‌گذاری از تاریخ تعیین شده برای صدور حکم در انتخابات عمومی اعضای آن حداکثر پنج سال است.
(2) در دوران جنگ یا در صورت بروز احتمال جنگ، تجاوز یا شورش، دوره فعالیت «مجلس نمایندگان» می‌تواند با مجوز «پارلمان» و مجمع قانون‌گذاری با مجوز مجلس شورای ملی از پنج سال فراتر رود؛ البته اگر ادامه فعالیت با رأی بیش از یک‌سوم اعضای «مجلس نمایندگان» یا مجمع قانون‌گذاری (بنا به ضرورت) تأیید شود.
5. «پارلمان» و مجلس شورای ملی باید حداقل هر دوازده ماه یکبار تشکیل جلسه بدهند.

حقوق جابجایی

6.(1) همه شهروندان کانادا از حق ورود به کانادا، ماندن در آن و خروج از آن برخوردارند.
(2) همه شهروندان کانادا و همه افراد دارای وضعیت اقامت دائم در کانادا از حق *(a)* انتقال و اقامت در هر یک از استان‌ها؛ و
(b) امرار معاش در هر یک از استان‌ها برخوردارند.
(3) حقوق ذکر شده در بخش فرعی *(2)* مشمول *(a)* قوانین یا روال‌های دارای کاربردهمگنی در استان غیر از مواردی که عمدتاً بر اساس استان محل سکونت کنونی یا گذشته بین افراد تبعیض قائل می‌شود؛ و
(b) قوانین تعیین‌کننده الزامات معقول اقامت به عنوان شرط دریافت خدمات اجتماعی همگانی، هستند.
(4) بخشهای فرعی *(2)* و *(3)* قوانین، برنامه‌ها یا فعالیت‌هایی را که هدف آنها بهبود شرایط افراد دچار محرومیت اجتماعی یا اقتصادی ساکن استان است، مستثنی نمی‌کند؛ البته اگر نرخ اشتغال در استان پایین‌تر از نرخ اشتغال کانادا باشد.

حقوق قانونی

7. همه از حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی و حق عدم محرومیت از این حقوق برخوردارند، مگر بر اساس اصول بنیادین عدالت.
8. همه از حق مصونیت در برابر بازرسی یا توقیف غیرمعقول بهر‌مند هستند.
9. همه از حق ممنوعیت بازداشت یا حبس خودسرانه برخوردارند.
10. هر فردی که دستگیر یا بازداشت می‌شود، حق دارد *(a)* بلافاصله از دلیل آن آگاه شود؛
(b) بدون تأخیر برای استخدام و مشاوره با وکیل اقدام کند و از این حق آگاه شود؛ و
(c) اعتبار دستور بازداشت را از طریق حکم/احضار بسنجد و در صورت قانونی نبودن بازداشت، آزاد شود.
11. هر فرد متهم به ارتکاب جرم حق دارد *(a)* بدون تأخیر غیرموجه از جرم ادعایی آگاه شود؛
(b) طرف مدت معقول محاکمه شود؛
(c) مجبور به شهادت دادن علیه دیگران در روند رسیدگی به جرم نشود؛
(d) تا زمان ثابت شدن جرم بر اساس قانون و در جلسه دادرسی منصفانه و عمومی با حضور هیئت منصفه مستقل و بی‌طرف، بیگناه فرض شود؛
(e) بدون دلیل منطقی از آزادی مشروط معقول محروم نشود؛
(f) جز در مورد جرایم مشمول قانون نظامی که در دادگاه نظامی رسیدگی می‌شود، از دادرسی با حضور هیئت منصفه برخوردار شود که در آن حداکثر مجازات برای جرم پنج سال حبس یا مجازات سنگین‌تر است؛
(g) بر اساس عمل یا قصور مجرم شناخته نشود، مگر این که آن ارتکاب عمل یا قصور طبق قانون کانادا یا قانون بین‌المللی جرم محسوب شود یا طبق اصول عمومی قانون مورد پذیرش جامعه ملل مشمول مجازات باشد؛
(h) اگر سرانجام از اتهام جرم تبرئه شود، دوباره بابت آن محاکمه نشود، اگر مرتکب آن جرم مجرم تشخیص داده شود و مجازات شود، دوباره بابت آن محاکمه و مجازات نشود؛ و
(i) اگر مرتکب جرم تشخیص داده شود و مجازات جرم مرتبط در بازه زمانی ارتکاب و صدور حکم دستخوش تغییر شود، مشمول مجازات سبکتر گردد.
12. همه حق دارند از قرار گرفتن در معرض رفتار یا مجازات ظالمانه و غیرمعمول مصون بمانند.
13. شأدهی که در جلسه دادرسی شهادت می‌دهد، حق دارد مدرکی که برای اثبات گناه ارائه می‌کند، برای محکوم کردن خودش در دیگر جلسات دادرسی به کار گرفته نشود، مگر این که موضوع پیگرد سوگندشکنی یا ارائه شواهد متناقض مطرح باشد.
14. طرف یا شاهد دادرسی که ناشناوست یا زبان جلسه دادرسی را نمی‌فهمد یا به آن زبان صحبت نمی‌کند، حق دارد از کمک مترجم بهره‌مند شود.

حقوق برابری

15.(1) همه افراد بر اساس قانون و در برابر قانون برابرند و از حق برابر مصونیت قانونی و بهره‌مندی از قانون، به ویژه بدون اعمال تبعیض بر اساس نژاد، خاستگاه ملی یا قومی، رنگ پوست، مذهب، جنسیت، سن یا ناتوانی ذهنی یا جسمی، برخوردارند.
(2) بخش فرعی (1) قوانین، برنامه‌ها یا فعالیت‌هایی را که هدف آنها بهبود شرایط افراد یا گروه‌های محروم، شامل افراد دچار محرومیت بر اساس نژاد، خاستگاه ملی یا قومی، رنگ پوست، مذهب، جنسیت، سن یا ناتوانی ذهنی یا جسمی است، نفی نمی‌کند.

زبان‌های رسمی کانادا

16.(1) انگلیسی و فرانسوی زبان‌های رسمی کانادا هستند و از وضعیت و حقوق و امتیازات برابر در زمینه استفاده در نهادهای «پارلمان» و دولت کانادا برخوردارند.
(2) انگلیسی و فرانسوی زبان‌های رسمی نیوبرونزویک هستند و از وضعیت و حقوق و امتیازات برابر در زمینه استفاده در نهادهای مجلس و دولت نیوبرونزویک برخوردارند.
(3) هیچ بخشی از این «منشور» اختیار «پارلمان» یا مجلس برای پیشبرد برابری وضعیت یا کاربرد انگلیسی یا فرانسوی را محدود نمی‌کند.
(1) 16.1 جامعه انگلیسی‌زبان و جامعه فرانسوی‌زبان در نیوبرونزویک از وضعیت برابر و حقوق و امتیازات برابر، شامل حق داشتن نهادهای آموزشی مستقل و نهادی فرهنگی مستقل که برای حفظ و پیشرفت این جوامع ضروری هستند، برخوردارند.
(2) نقش مجلس و دولت نیوبرونزویک در حفظ و پیشرفت وضعیت، حقوق و امتیازات ذکر شده در بخش فرعی (1) مورد تأکید است.
(1) 17 همه حق دارند در مناظرات و جلسات «پارلمان» از زبان انگلیسی یا فرانسوی استفاده کنند.
(2) همه حق دارند در مناظرات و جلسات مجلس نیوبرونزویک از زبان انگلیسی یا فرانسوی استفاده کنند.
(1) 18 قوانین، پرونده‌ها و نشریات «پارلمان» باید به زبان‌های انگلیسی و فرانسوی چاپ و منتشر شود و نسخه‌های هر دو زبان از اعتبار برابر برخوردارند.
(2) قوانین، پرونده‌ها و نشریات مجلس نیوبرونزویک باید به زبان‌های انگلیسی و فرانسوی چاپ و منتشر شود و نسخه‌های هر دو زبان از اعتبار برابر برخوردارند.
(1) 19 همه افراد می‌توانند در هنگام دفاع در دادگاه یا صدور احضاریه از دادگاه مورد تأیید «پارلمان» از زبان انگلیسی یا فرانسوی استفاده کنند.
(2) همه افراد می‌توانند در هنگام دفاع در دادگاه یا صدور احضاریه از زبان انگلیسی یا فرانسوی استفاده کنند.
(1) 20 هر یک از مردم کانادا از حق برقرار کردن ارتباط، و دریافت خدمات موجود از دفتر اصلی یا مرکزی هر یک از نهادهای «پارلمان» یا دولت کانادا به زبان انگلیسی یا فرانسوی، و از حق مشابه در مورد دیگر دفترهای این نهادهای برخوردار است، در صورتی که *(a)* تقاضای چشمگیری برای برقرار کردن ارتباط و دریافت خدمت از دفتر مرتبط به آن زبان وجود داشته باشد؛ یا
(b) بنا به ماهیت دفتر، برقرار کردن ارتباط و دریافت خدمت از دفتر به زبان انگلیسی و فرانسوی معقول باشد.
(2) هر یک از مردم نیوبرونزویک از حق برقرار کردن ارتباط و دریافت خدمات موجود از دفتر اصلی یا مرکزی هر یک از نهادهای مجلس یا دولت نیوبرونزویک به زبان انگلیسی یا فرانسوی برخوردار است.
21. هیچ یک از محتویات بخش 16 تا 20 حقوق، امتیازات یا تعهدات مربوط به زبان‌های انگلیسی و فرانسوی یا هر یک از آنها را که بر اساس دیگر مفاد «قانون اساسی کانادا» وجود دارد یا برقرار است، باطل یا کم‌اثر نمی‌کند.
22. هیچ یک از محتویات بخش 16 تا 20 حقوق یا امتیازات قانونی یا عرفی کسب یا استفاده شده پیش یا پس از اعتبار یافتن این «منشور» را که به زبان‌های انگلیسی و فرانسه مربوط می‌شود، باطل یا کم‌اثر نمی‌کند.

حقوق آموزشی زبان اقلیت

(1) 23. شهروندان کانادا (a) که نخستین زبان آموخته شده و مورد استفاده آنها همان زبان جمعیت اقلیت انگلیسی‌زبان یا فرانسوی‌زبان در استان محل سکونت آنهاست، یا (b) آموزش دبستانی خود در کانادا را به زبان انگلیسی یا فرانسوی دریافت کرده‌اند و در استانی زندگی می‌کنند که در آن زبان آموزش دوره ابتدایی آنها همان زبان جمعیت اقلیت انگلیسی‌زبان یا فرانسوی‌زبان آن استان است، حق دارند فرزندانشان در دوره ابتدایی و متوسطه به آن زبان در آن استان آموزش ببینند. (2) شهروندان کانادا که هر یک از فرزندان آنها آموزش ابتدایی یا متوسطه را به زبان انگلیسی یا فرانسوی در کانادا دریافت کرده است، حق دارند همه فرزندانشان در مدرسه ابتدایی یا متوسطه به همان زبان آموزش ببینند. (3) حق شهروندان کانادا بر اساس بخشهای فرعی (1) و (2) در زمینه بهره‌مندی فرزندان از آموزش ابتدایی و متوسطه به زبان جمعیت اقلیت انگلیسی‌زبان یا فرانسوی‌زبان استان (a) زمانی کاربرد دارد که تعداد کودکان شهروندان دارای این حق برای توجیه تأمین هزینه ارائه آموزش به زبان اقلیت از بودجه عمومی کافی باشد؛ و (b) در صورتی که تعداد این کودکان ایجاب کند، حق دریافت آموزش در مراکز آموزشی زبان اقلیت از بودجه عمومی را شامل می‌شود.

اجرا

(1) 24. هر کسی که حقوق یا آزادی‌های وی که در این «منشور» ذکر شده است، نقض یا انکار شود، می‌تواند درخواست دریافت غرامت معقول و متناسب با شرایط، بنا به تشخیص دادگاه، را تسلیم دادگاه نپساح کند. (2) اگر در دادرسی مشمول بخش فرعی (1)، دادگاه تشخیص دهد که مدرکی با نقض یا انکار آزادی‌های مندرج در این «منشور» به دست آمده است، آن مدرک در نظر گرفته نمی‌شود؛ البته اگر ثابت شود که با توجه به جمیع شرایط، پذیرش آن در دادرسی اجرای عدالت را لک‌بدر خواهد کرد.

کلیات

25. تضمین برخی حقوق و آزادی‌های مندرج در این «منشور» نباید طوری تفسیر شود که پیمان‌ها یا سایر حقوق یا آزادی‌های مربوط به مردمان بومی کانادا را باطل یا کم‌اثر کند؛ مانند (a) حقوق یا آزادی‌هایی که با «اعلامیه پادشاهی» 7 اکتبر 1763 به رسمیت شناخته شده است؛ و (b) حقوق یا آزادی‌هایی که بر اساس موافقت‌های مطالبات زمین وجود دارد یا ممکن است به دست آید. 26. تضمین حقوق و آزادی‌ها بر اساس این «منشور» نباید طوری تفسیر شود که وجود سایر حقوق یا آزادی‌های موجود در کانادا را انکار کند. 27. این «منشور» باید به شیوه‌ای سازگار با روند حفظ و تقویت میراث چندفرهنگی کانادا تفسیر شود. 28. علی‌رغم تمام محتوای این «منشور»، زن و مرد به صورت برابر از حقوق و آزادی‌های مندرج در آن برخوردار خواهند بود. 29. هیچ بخشی از این «منشور» نباید حقوق یا امتیازات مندرج یا تضمین شده به وسیله «قانون اساسی کانادا»، درباره مدارس مذهبی، جداگانه یا دگراندیش را باطل یا کم‌اثر کند. 30. اشاره به مجمع قانون‌گذاری یا مجلس استان در این «منشور» بنا به ضرورت ارجاع به «سرزمین یوکان» و «سرزمین‌های شمال غربی» یا نهاد قانون‌گذاری مرتبط را شامل می‌شود. 31. هیچ بخشی از این «منشور» اختیارات قانون‌گذاری نهادها یا مقامات را گسترش نمی‌دهد.

کاربرد منشور

(1) 32. این «منشور» در مورد (a) «پارلمان» و دولت کانادا در حوزه همه امور تحت اختیار «پارلمان» شامل همه مسائل مرتبط با «سرزمین یوکان» و «سرزمین‌های شمال غربی»؛ و (b) در مورد مجلس و دولت هر یک از استان‌ها در حوزه همه مسائل تحت اختیار مجلس هر استان کاربرد دارد. (2) با وجود بخش فرعی (1)، بخش 15 فقط پس از سپری شدن سه سال از اعتبار یافتن این بخش نافذ خواهد شد. (1) 33. «پارلمان» یا مجلس استان می‌تواند بنا به ضرورت با «قانون پارلمانی» یا قانون مجلس، اعلام کند که «قانون» یا مفاد مرتبط باید علی‌رغم شرایط ذکر شده در بخش 2 یا بخشهای 7 تا 15 این «منشور» به اجرا در آید. (2) «قانون» یا مفاد قانونی که در مورد آن اعلامیه صادر شده و بر اساس این بخش نافذ گردیده است، باید همان اعتبار مربوط به مفاد «منشور» مورد اشاره شده در اعلامیه را داشته باشد. (3) اعلامیه صادر شده بر اساس بخش فرعی (1) با گذشت پنج سال از اعتبار یافتن یا تاریخ زودتری که ممکن است در اعلامیه ذکر شود، باطل خواهد شد. (4) «پارلمان» یا مجلس استان می‌تواند اعلامیه صادر شده بر اساس بخش فرعی (1) را دوباره تصویب کند. (5) بخش فرعی (3) درباره تصویب دوباره مشمول بخش فرعی (4) اعمال می‌شود.

استناد

34. به این «قسمت» می‌توان با عنوان منشور حقوق و آزادی‌های کانادا استناد کرد.

«ما اکنون باید اصول اساسی، ارزش‌ها و باورهای اساسی که ما را به عنوان مردم کانادا در کنار هم نگه می‌دارد را تثبیت کنیم تا فراتر از وفاداری‌های منطقه‌ای ما، نوعی سبک زندگی و نظام ارزشی وجود داشته باشد تا باعث شود بتوانیم به کشوری که این آزادی و این لذت و صغ‌ناپذیر را به ما بخشیده است، بباییم»

پی. ای. تروود 1981

این نسخه برای آن دسته از اتباع کانادا که زبان مادری آنها انگلیسی یا فرانسه نیست، منتشر می‌شود. این سند ترجمه رسمی «منشور حقوق و آزادی‌های کانادا» نیست. برای تفسیر یا به کار بستن مفاد سند، مراجعه به نسخه رسمی ضرورت دارد.